

Església de Sant Salvador de Vallformosa

Rajadell

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Can Servitge o Vallformosa. SE del terme
Emplaçament Al costat de can Servige. al final del camí de Monistralet a Can Servitge
Alçada: 320

Coordenades:

Latitud: 41.71422
Longitud: 1.76292
UTM Est (X): 397090
UTM Nord (Y): 4618786

Classificació

Número de fitxa 08178 - 11
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Neoclàssic
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Entorn descurat
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: BCIL. Catàleg bens protegits 2014 (num. 13)
Número inventari SI. IPA
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad: 08177A00409000

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-20
dv., 17/07/2020 - 02:00

Descripció

Església de planta rectangular i coberta a doble vessant, d'una gran alçada. El temple actual està situat a la planta superior. Curiosament, la planta baixa de la construcció no és accessible per cap indret; en tot cas l'accès no es troba fàcilment. Exteriorment, la construcció segueix un estil historicista. Un portal d'inspiració neorromànica (és l'únic accés) es situa a la façana lateral de migdia, a la planta superior. Consta d'un timpà adovellat, amb arquivolta. La imatge central ha estat arrencada. A la part davantera hi ha un cos més baix (la sagristia), coronat amb merlets acabats en forma triangular i un campanar d'espadanya. Les parets són arrebossades parcialment amb una capa de color groc. L'interior, d'un neoclàssic força interessant, consta d'una sola nau, amb un cor. La decoració (pintada en ocre, gris i daurat i motllurada amb guix) simula una sèrie de pilars i un fris (amb palmes i rosetons). A sobre, diverses voltes de canó compostes.

Observacions:

Ubicada a la part enjardinada de la masia de can Servitge. Església d'estil historicista i neoclàssic molt interessant, d'origen medieval (tot i que no queden vestigis d'aquesta època). Les voltes i la decoració mural, d'un classicisme de força qualitat, tenen interès. Ara bé, la pintura mural de darrera l'altar és molt menys interessant, d'un il·lusionisme ingenu i poc consistent, a base de colors vius. Representa un mantell purpurí, que devia emmarcar un retaule, avui desaparegut però que ha deixat un buit a la pintura. Al damunt, una imatge al·legòrica de la il·luminació divina. La façana de tramuntana de la capella està flanquejada per un petit estany, segurament obra del segle XIX, que recrea un ambient romàntic, en relació amb l'estil historicista de l'exterior. Algunes rajoles del terra tenen unes inscripcions curioses: Del mas nat de [?] 1772 Marc de Deu del Roser = 1772 [?] Rouric l'amo 1772. L'immoble pertany a l'Associació de Propietaris de can Servitge, que la va adquirir quan van decidir comprar l'antic Mas de Can Servitge (fitxa 82). La descripció correspon al PEP 1993. Al 2020 no s'ha pogut accedir al bé. La foto 3 correspon al PEP 1993

Història

La Vallformosa és coneguda documentalment per una butlla del Papa Benet VII, de l'any 978. L'església de Sant Salvador apareix esmentada per primera vegada el 1282. Aquesta església, igual que la de Monistrol, vatenir en algun moment el rang de parròquia, però alguns autors la consideren una capella sufragània de Manresa. Al segle XI les terres de Vallformosa formaven part del terme de Manresa, segons les delimitacions del terme. Sembla ser que el paborde de la Seu (de qui durant molts anys Vallformosa va ser filial), el Veguer de Manresa, el Monestir de Sant Pere de la Portella (que n'execia el patronat el 1311) i altres particulars també exerciren drets senyorials a la quadra de Vallformosa. Al segle XIV la quadra o terme de Vallformosa (no sabem si també l'església) eren propietat de Ramon d'Àrea o Saera, que la deixà al seu fill Berenguer, i el 1374, passà a la seu de Manresa per haver mort sense descendència i haver-ho establert així el seu pare. La Seu de Manresa ven posteriorment Vallformosa a Bernat Aymerich, veí i senyor de Monistrol de Rajadell, que n'exercirà els drets senyorials. El 1576 l'hereva dels Cruïlles (aleshores els senyors de Rajadell) es casa amb Bernat d'Eimeric, senyor de Monistrol i Vallformosa. D'aquesta manera s'ajuntaven totes les jurisdiccions de l'actual terme de Rajadell sota una sola família: els Cruïlles Eimeric. Tanmateix, l'església ha sofert molts canvis i de la construcció primitiva no sembla que en

quedi res. L'actual edifici és neoclàssic i es pot datar pels volts de 1772, segons les marques de les rajoles que hem esmentat. Va ser reedificat el 1896.

Bibliografia

GASOL, J. M. (1981). RAFAT, F (1985). Festa de Sant Sebastià. RAFAT i SELGA, Francesc. (1987) Capítol "Rajadell" a Història del Bages II. Parcir edicions. 1987 p. 203-220. BENET I CLARÀ, Albert (1984). Catalunya Romànica. Vol. XI. El Bages. Barcelona: Fundació Gran Enciclopèdia Catalana. p. 39

